

ПУТ КОЈИМ СЕ ИДЕ СА СВОМ ИЗВЕСНОШЋУ МЛАДОСТИ

Како то да сам постала писац? То није нешто што сам очекивала од себе, нити нешто што сам сама одабрала, као што људи бирају да буду адвокати или зубари. Напросто се десило, изненада, 1956. године док сам прелазила преко фудбалског терена на путу од школе до куће. Саставила сам песму у глави и онда након што сам је записала, и после тога, знала сам да је писање једина ствар којом желим да се бавим.

Нисам знала да та песма уопште није ваљала, али и да сам знала, вероватно не бих марила. Није ме резултат навео да пишем него то искуство, тај електрицитет. Промена из „неписца” у писца је била тренутна, као прелаз из досадног чиновника у банци у крволочно чудовиште у лошим филмовима. Свако ко ме је видео могао је да помисли да сам била изложена некој хемикалији или космичком зрачењу које претвара пацове у цинове или чини људе невидљивима.

Нисам имала довољно година да бих била свесна шта ми се догодило. Да сам читала више о животима писаца или да сам ишта знала о њима, прикрила бих срамотну промену која ми се управо десила. Уместо тога, обелоданила сам је пред свима и изазвала шок међу девојкама са којима сам ручала у школској кантини. Након тога, једна од њих ми је рекла како мисли да сам изузетно храбра, да имам петљу, чим сам поделила нешто такво са свима. А истина је заправо да сам само била незналица.

Такође, испоставило се да сам се морала носити и са негодовањем својих родитеља, чија толеранција на постојање нељудских облика живота као што су гусенице и бубе није обухватала и уметнике. По навици, угризли су се за језик и одлучили да сачекају да прође оно за шта су се надали да је само фаза и упорно су истицали важност посла од ког може да се живи.

Једна мамина пријатељица била је мало ведрија тим поводом. „Баш лепо, драга”, рекла ми је она, „бар ћеш радити од куће.” (Претпоставила је да ћу се, као и све друге девојке исправног размишљања, и ја некада скрасити. Није била у току са причама о списатељицама које су у том тренутку кружиле и није знала да су та озбиљна и посвећена створења била приморана да забораве на све то у корист уврнутог целибата, разузданог живота или самоубиства – а патиле су од једног или другог.)

Да сам сумњала у улогу коју би требало да испуним, не само као писац већ као жена писац (неправедно осуђена), зафрљачила бих своје наливперо на други крај собе или бих се сакрила иза збуњујућег псеудонима, попут Б. Травена, аутора *Блаја Сијера Магре* чији прави идентитет никада није откривен. Или бих могла пратити пример Томаса Пинчона, и никада не дати интервју нити дозволити да моја фотографија осване на корицама књиге. Међутим, била сам превише млада да бих знала за такве трикове, а сад је већ прекасно.

У биографијама углавном постоји неки кључни тренутак у раној младости који предвиђа пут будућег уметника, научника или политичара. Дете мора бити отац човека,¹ а ако није, онда ће аутор биографије нешто исећи па залепити како би све испало како треба. Али када се осврнем уназад и видим живот који сам водила док нисам почела да пишем, не успевам да пронађем ништа што би указало на тај бизарни пут који сам касније одабрала, нити на нешто што се не може наћи у животима већине људи који нису постали писци.

Кад сам објавила своју прву збирку песама у двадесет и шестој години – „праву” у поређењу са брошуром који сам сама штампала у подруму свог пријатеља јер је то тад била мода – брат ми је написао: „Честитам на објављивању прве књиге песама. И ја сам то радио кад сам био млађи.”

И можда је то био знак. Имали смо много заједничких жеља кад смо били деца, али је он од својих одустао и нашао нове, а ја нисам.

И ето мене, 1956. године, још у средњој школи, без иједне душе која је делила моје виђење тога шта бих могла или шта би требало да радим. Нисам познавала ниједног писца осим своје тетке која је писала дечје приче за недељне школске новине, што мој снобовски млади ум није сматрао писањем. Ниједан писац чије сам књиге прочитала, ниједан који је писао за одрасле, тј. који је писао петпарачку књижевност или књижевна дела није био жив нити је живео у Канади.

Тад још нисам започела озбиљну потрагу за другима своје врсте како бих их измамила из њихових тамних пећина и тајних скровишта, стога је мој поглед на све то у шеснаестој години живота био поглед као и сваког другог обичног грађанина: видела сам само оно што је било очигледно и видљиво. Било је као да је јавна улога писца – улога која је, чини ми се, била узета здраво за готово, у другим земљама и у другим временима, или у такозваним биографијама у школским уџбеницима – или никада није била установљена у Канади или је некада постојала, али је изумрла.

Да цитирам песму „Портрет песника као пејзаж” А. М. Клајна – песму коју тад још нисам прочитала, али на коју ћу ускоро наићи и везати се за њу, баш као што се тек излегло паче веже за кенгура:

*Мојуће је да је мршав, а да то нико није открио.
 Мојуће је да се може пронаћи негде
 У уском орману, као леш у дешективским романима,
 Усјаван, укоченој појледа, сиреман да падне на лице...
 Сиурни смо да је само из нашеј стварној друштва
 Он несјао, једносјавно не постоји...
 ...он је, ако уојшти постоји, број, укс,
 неки постодин Смиш у хошелској евиденцији –
 инкојнишо, изубљен, недокучив.*

(С енглеској превела Јелена Савић)

¹ Парафраза Вордсвортовог стиха. (Прим. прев.)